

громад. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 141-144. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20102>.

6. Іваненко В. С. Створення сучасних та ефективних систем захисту уразливих груп працюючого населення. Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : матеріали науково-практичного круглого столу, присвяченого 76-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Хмельницький, 10 грудня 2024 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 45-46. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20213>.

7. Іваненко В. С. Інтеграція молоді в системі освіти держав ЄС в умовах військової агресії проти України // Інтеграція вищої юридичної освіти України з європейським освітнім простором – виклики внутрішньої безпеки під час воєнного стану : матеріали з Міжнародної науково-практичної конференції, Ломжа-Харків, 15.02.2023 р. / за ред. П. Поніхтера, З. Шарлович. Ломжа : MANS w Łomży, 2023. С. 80-82. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12946>

Микола ПІНДЕРА

здобувач вищої освіти,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ЗМІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ: ЗМІНИТИ ВИСВІТЛЕННЯ ПИТАНЬ МІГРАЦІЇ

Одним з найбільш актуальних питань нашого часу є питання міграції. Це не нове явище. Масові переміщення людей за різних причин відбувалися раніше. Міграція призводить до зміни звичайного стану речей, вона є ключовим соціальним перетворенням, серед яких – антагонізм, форма протиріччя, що характеризується непримиренністю протилежних суспільних інтересів.

Громади реагують на антагонізм. Він проявляє існуючі розбіжності і послабляє соціальні зв'язки між людьми [1, с. 163]. Біженці та мігранти у сукупності з іншими обставинами, наприклад, фінансові ситуації, сприяє появі в регіонах, які приймають переселенців, забобонів щодо новоприбулих, особливо тих, хто відрізняється досить вираженою самотністю. У деякій частині населення, яка приймає, відбувається негативне уявлення про мігрантів і біженців (як загроза безпеці). Для них вони конкуренти у сфері зайнятості та тягар для соціальних служб.

Немаючи досвіду спілкування з мігрантами, висловлюємо свою думку - підстав погоджуватися з тим, що переселенці є загрозою для місцевих громад переселення та суспільству в цілому немає. Українське суспільство має прихильність принципам і нормам прав людини, це дає нам можливість продемонструвати наш гуманізм, інклюзивність. У нашій країні громадяни мають рівні права [2, с. 13], незалежно від етнічного походження, гендерної приналежності, релігії, інших питань, політичних переконань.

Мігранти - це не просто жертви, це конкретні люди, які мають свою особистість та навички, люди, які є охоронцями історії та традицій. Зауважимо багатьох людей мігрують не завдяки гуманітарним кризам, мігрантами є авторитетні вчені, професійні спортсмени та тренери, лідери бізнес-спільноти, інші. Для громадянського суспільства, розробників програм розвитку, ключовими пріоритетами повинні бути розуміння складних питань міграції та гуманне реагування на її наслідки.

Значний приплив біженців призведе до появи додаткових серйозних завдань на всіх рівнях управління країни. Місцеві органи влади покликані виконувати зобов'язання в галузі

прав людини та державних послуг, таких як: забезпечення належного житла, продовольства, охорони здоров'я, освіти [3, с. 211], водопостачання та санітарії.

Труднощі посилюють існуючі стереотипи, такі як: етнічна та культурна приналежність, інші забобони щодо біженців і мігрантів. Саме міська влада повинна вирішувати завдання і використовувати можливості, викликані цими соціальними перетвореннями і зростаючим розмаїттям все більш глобальних міських поселень. Але допомогу у таких питаннях місцевій владі можуть оказати засоби масової інформації [4, с. 442]. Через них можна привернути увагу, досягти успіху, надаючи аудиторії правдиві повідомлення і підтверджені факти про мігрантів та переселенців.

Ключові принципи журналістської діяльності, це точність, незалежність, неупередженість, гуманність, внаслідок чого населення отримуватиме спрощені, але, нажаль, і шкідливі чутки. В деяких ситуаціях, на нашу думку, певні засоби масової інформації зосереджують увагу на найбільш драматичних чи жорстоких образах міграції. Не може покращити ситуацію ствердження - «чим більше крові, тим більше уваги».

Висвітлення в ЗМІ міграції часто не відображає причини і маршрути міграції, складність даного феномену. Надаються вкрай спрощені і неправильні тлумачення, які не враховують потреби і сподівання зацікавлених груп. Існуюча тенденція випинання проблем міграції не сприяє сталому розвитку, а можливий внесок біженців і мігрантів у життя місцевих громад, регіонів, країни в цілому, громадянами не сприймається, у деяких випадках навіть ігнорується. У гірших випадках сенсаційність з приводу передбачуваних загроз може посилити розбіжності і призвести до соціальних, політичних або навіть фізичних наслідків.

Незалежно від фактів, коли міграція потенційно відкриває нові можливості, розв'язує наявні проблеми в громадах, в деяких місцях міграцію представляють у вигляді катастрофічної загрози і явища глибоко негативного. ЗМІ, особи, відповідальні за розробку політики на національному та місцевому рівнях, фахівці з комунікації – всі вони покликані відігравати ключову роль в обліку нинішніх потоків мігрантів. Поширення важливої та точної інформації, запобігання шкідливим стереотипам та боротьбі з ними [5, с. 131], такі питання повинні бути одними з важливих на порядку денному у мерів та міської влада.

Забобонів щодо міграції можна уникнути завдяки розумінню різних форм міграції, аналізу явища мобільності; щодо біженців - звідки вони прибули та за яких обставин. Через особисте спілкування, ЗМІ громадяни повинні познайомитися з культурою, цінностями та особистими історіями жінок та чоловіків, молоді. Необхідно приділяти більше уваги тому позитивному внеску, який вони можуть зробити для місцевих громад [6, с. 40]. Використати їхній досвід з вирішення схожих проблем з якими стикаються мешканці населених пунктів куди прибули переселенці.

Безпечну, упорядковану та легальну міграцію необхідно забезпечувати через розробку ініціатив, як на національному, так і на місцевих рівнях. Здійснення соціальних перетворень на практиці необхідно враховуючи наслідки міграції шляхом популяризації прав людини, зміцнення взаємозв'язку, боротьби з дискримінацією. Прагне до підвищення рівня обізнаності ЗМІ в галузі обліку важливих аспектів нестабільних ситуацій зробить цю роботу спрощеною. Співпраці між владою та засобами масової інформації, гуманітарними організаціями тощо буде допомагати краще зрозуміти відповідні ролі, можливості і проблеми, вести спільну роботу під час криз, зміцнювати діалог.

Зростання числа біженців і мігрантів супроводжується дискусією щодо ЗМІ та громадянського суспільства. Як вони можуть сприяти більшому взаєморозумінню та терпимості під час проблем, пов'язаних з міграцією? Зрозуміло, наша країна переживає міграцію з причин нестабільності із-за воєнних дій [7, с. 149]. Далекосяжні наслідки зростаючої кількості переселенців природно зачіпають ЗМІ. Вони висвітлюють весь ланцюжок міграційної проблематики.

Однак ЗМІ стикаються з труднощами у створенні новаторської платформи для обміну

інформацією для біженців і між ними. У сюжетах не завжди ефективно демонструється складність даного явища, і в них часто прибігають до забобонів, пересмикування і спрощення. Нажаль присутня тенденція переоцінювання реальних або передбачуваних проблем, які переселенці можуть створити у громадах що приймають, ігноруючи при цьому їх багатосторонній позитивний внесок. Ця тенденція посилюється масштабами нинішніх міграційних потоків.

Увага ЗМІ зі зрозумілих причин зосереджується, як правило, на міжрегіональній міграції в надзвичайних ситуаціях. Більшість мігрантів не є біженцями, вони не перетинають державні кордони та залишаються у країні, змінюючи регіони проживання. З різних причин такі особи втратили кошти до існування, домівки від наслідків бойових дій і були змушені мігрувати в пошуках нових можливостей.

Отже, мета нашого дослідження полягала у визначенні ключових недоліків у висвітленні ЗМІ питання біженців і мігрантів. Ми намагалися пролити світло на існуючі проблеми, пов'язані зі зростанням міграційних переміщень які призводять до глибоких змін у регіонах, які приймають переміщених осіб. Необхідність розробки програм, які би усунули неупередженість щодо переселенців, методів презентації даного явища ЗМІ. Ми впевнені ЗМІ покликана сприяти загальному розумінню важливості формування соціально-інтегрованого суспільства для біженців та мігрантів.

Література

1. Телеван А. О. Трудові мігранти: нерегульована праці, проблеми, стратегія, співпраця. Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : матеріали науково-практичного круглого столу, присвяченого 76-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Хмельницький, 10 грудня 2024 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С 163-165. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20211>.

2. Іваненко В. С. Жінки-підприємниці під час війни: досягнення та виклики // Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки (м. Івано-Франківськ, 20 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2023. С. 12-14. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16141>.

3. Kurepin V., Bakhishova Sh. Professional Foreign Language Training of Masters of Vocational and Technical Education at the Mykolaiv National Agricultural University // Język i kultura ukraińska we współczesnej humanistycznej przestrzeni czasowej: aspekty komunikacji międzyjęzykowej i kształtowanie kompetencji komunikacyjnych współczesnego specjalisty : zbiór materiałów międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji internetowej 21 lutego 2024 r. = Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі: аспекти міжмовної комунікації та формування комунікативної компетентності сучасного фахівця : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Ломжа – Ірпінь, 21 лютого 2024 р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. С. 209-219. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17421>.

4. Іваненко В. С. Адаптація публічних обговорень в онлайн-режимі за допомогою онлайн-інструментів. Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18 лют. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: ННПУДС КНУ імені Тараса Шевченка, 2025. С 441-443. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21069>.

5. Курепін В. М. Іваненко В. С. Взаємодія місцевих органів влади та засобів масової інформації як фактор реалізації інформаційної політики при надзвичайних ситуаціях. Modern Economics. 2025. № 49(2025). С. 124-132. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-17).

6. Соколюк-Орел Д. А. Вдосконалення форм взаємодії органів місцевого самоврядування з населенням. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 39-41.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20101>.

7. Іваненко В.С., Курепін В. М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування // Правові засади організації та здійснення публічної влади : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 17 червня 2022 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 148-150.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11869>.

Марія СЛЮСАРЧУК

студентка,

Львівський національний університет,

м. Львів, Україна

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Бідність є складним, багатовимірним соціально-економічним явищем, що справляє глибокий і всебічний вплив як на окремих громадян, так і на суспільство в цілому. Вона не обмежується лише відсутністю достатнього доходу, а охоплює широкий спектр аспектів життєдіяльності людини. Йдеться про нездатність осіб або домогосподарств забезпечити задоволення базових життєвих потреб – таких як повноцінне харчування, наявність належного житла, доступ до якісної освіти, медичних послуг та інших соціально значущих благ. Наслідком цього стає не лише погіршення умов життя, а й формування таких негативних явищ, як соціальне відчуження, маргіналізація окремих груп населення, а також передача бідності від покоління до покоління, що знижує можливості соціальної мобільності та відтворює нерівність у довгостроковій перспективі.[1]

У сучасних соціально-економічних умовах особливої актуальності набуває економіко-правовий підхід до аналізу та оцінки рівня бідності в Україні. Цей підхід передбачає поєднання кількісних та якісних методів аналізу: з одного боку – статистичні розрахунки, що дозволяють визначити масштаби та динаміку бідності, з іншого – вивчення правових аспектів державної політики, спрямованої на її подолання. Такий інтегрований підхід дозволяє не лише глибше зрозуміти природу цього явища, але й виявити найуразливіші соціальні групи, проаналізувати ефективність існуючих соціальних програм, нормативно-правових механізмів та інституційного середовища загалом.

Важливим елементом є також розгляд бідності не лише як тимчасового матеріального становища, а як системної проблеми, що потребує стратегічного бачення та довгострокових рішень. Комплексна оцінка з урахуванням соціальних, економічних, правових і культурних чинників сприяє формуванню цілісної картини, що, у свою чергу, створює підґрунтя для розробки більш ефективних, адресних і справедливих інструментів державного впливу. Отже, подолання бідності в Україні вимагає не лише фінансових ресурсів, а й зміни підходів до її розуміння, вимірювання та регулювання.

Поняття бідності є складним та багатогранним, тому воно активно досліджується представниками різних наукових дисциплін – економіки, соціології, права, демографії, політології тощо. Така широка зацікавленість пояснюється міждисциплінарним характером цього явища, адже бідність має не лише економічні, але й соціальні, правові, культурні та психологічні аспекти. Відповідно, для її глибокого розуміння необхідно враховувати різні підходи та методи аналізу, що дозволяють виявити причини, форми прояву та наслідки бідності у різних соціальних групах і регіонах.